

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри цивільного
права та процесу
юридичного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 02 грудня 2024 р.)

Завідувач кафедри цивільного права
та процесу
_____ проф. Володимир КОССАК

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільно-правове регулювання електронної комерції

**що викладається в межах ОПН «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 081 «Право»**

Львів – 2024 рік

Назва курсу	Цивільно-правове регулювання електронної комерції
Адреса викладання курсу	вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»
Викладачі курсу	Якубівський Ігор Євгенович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: ihor.yakubivskyy@lnu.edu.ua Посилання на сторінку викладача: https://law.lnu.edu.ua/employee/yakubivskyy-ihor-evhenovych
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються згідно графіку, який затверджується на кафедрі цивільного права та процесу
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/course/tsyvilno-pravove-rehulyuvannya-elektronnoji-komertsiji-yurydychna-sluzhba-u-sferi-hospodarskoji-diyalnosti
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, про загальні засади функціонування електронної комерції в Україні, учасників відносин у сфері електронної комерції, електронні правочини, підписи у сфері електронної комерції, розрахунки у сфері електронної комерції, правове регулювання окремих видів електронних правочинів, захист персональних даних у сфері електронної комерції, вирішення спорів та відповідальність у сфері електронної комерції. Глибоке засвоєння студентами правових засад регулювання електронної комерції є необхідною умовою формування кваліфікованих юристів.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Цивільно-правове регулювання електронної комерції» є завершальною нормативною/вибірковою дисципліною з спеціальності Право 081 для освітньої програми Право, яка викладається в 1 семестрі магістратури
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Цивільно-правове регулювання електронної комерції» є опанування теоретичних та практичних проблем правовідносин, що виникають у сфері електронної комерції, а також вивчення теоретичних положень та вироблення навичок практичного застосування знань і норм чинного законодавства у цій сфері. Завдання вивчення дисципліни «Цивільно-правове регулювання електронної комерції» - аналіз актів законодавства України, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми навчальної дисципліни; навчити студентів застосовувати теоретичні положення на практиці.
Література для вивчення дисципліни	Основна література:

1. ІТ право / за заг. ред. О. С. Яворської. Львів: Видавництво «Левада», 2017. 470 с.
 2. Основи ІТ-права / під ред. Т. Бачинського. К. Юрінком Інтер.2020. 244 с.
 3. Краус К.М., Краус Н.М., Манжура О.В. Електронна комерція та Інтернет-торгівля: науково-методичний посібник. К. Аграр Медіа Груп. 2021. 454 с.
 4. Стахира Г. М. Цивільно-правове регулювання обігу цифрового контенту : дис. ... д-ра філос. : 081 – Право. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 232 с.
 5. Шалева О. І. Електронна комерція: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 216 с.
- Додаткова література:**
- 1.Верес І. Я., Верес З. Є. Правове регулювання криптовалюти в Україні. *European vector of contemporary jurisprudence: the experience of Ukraine and the Republik of Poland: Collective monograph. Volume 2.* Sandomierz: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. 524 p.
 2. Верес І., Ярега Г. Електронні гроші та криптовалюта як засоби розрахунків у сфері електронної комерції. *Підприємництво, господарство і право.* 2018. № 11. С. 10-16
 3. Верес І. Я. Цивільно-правові наслідки порушення умов використання персональних даних в договірних відносинах. *Юридичний бюлетень.* 2019. № 9. С. 106-111.
 - 4.Верес І. Я. Правова природа смарт-договору. *Підприємництво, господарство і право.* 2020. №9. С. 15-18.
 5. Грибачова І. П., Соколенко О. П. Електронні правочини. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2021. № 12. С. 121–123.
 6. Давидова І. В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.03. Одеса: НУ ОЮА, 2018. 486 с.
 7. Змикало О. І. Поняття та сутність електронних правочинів за цивільним правом України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО.* 2021. Вип. 66. С. 81-87.
 8. Катинська, Л. Р. Електронна форма правочину (порівняльний аналіз правового регулювання в Україні та Польщі): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2017. 193 с.
 9. Кройтор В. А. Електронний договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій. *Вісник ХНУВС.* 2024. № 2(105). С. 42-51.
 10. Мамчур Л., Недибалюк О. Цивільно-правові реалії допустимості використання смартконтракту у договірних відносинах. *Історико-правовий часопис.* 2018. № 2 (12). С. 90-94.
 11. Мілаш В. С. Електронні договори як правова основа електронної комерції (торгівлі) в Україні. *Актуальні проблеми права: теорія і практика.* 2022. № 1 (43). С. 33–41.
 12. Мічурін Є. О., Мічурін І. Є. Криптовалюта в Україні: проблеми визнання, визначення правової природи та обмежень. *Форум права.* 2021. Т. 67. № 2. С. 46-53.

	<p>13. Мічурін Є. О. Публічний договір у мережі «Інтернет» та новели законодавства про цифровий контент. <i>Університетські наукові записки</i>. 2023. № 5(95). С. 4-13.</p> <p>14. Мічурін Є. О. Цивільно-правове регулювання суспільних відносин у цифровому середовищі. <i>Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»</i>. 2023. Вип. 36. С. 115-121.</p> <p>15. Олійник О. Б., Макаренко Є. О. Розвиток електронної комерції та поняття електронного договору. <i>Legal Bulletin</i>. 2022. № 5. С. 32–39.</p> <p>16. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет: монографія / за ред. С. В. Глібка, К. В. Єфремової. Харків: Право, 2016. 360 с.</p> <p>17. Філатова Н. Правочини з використанням електронної форми представлення інформації. <i>Проблеми законності</i>. 2017. Вип. 136. С. 40-55.</p> <p>18. Яковець Ж. В. Електронний правочин як основа існування електронної комерції. <i>Шерешевські читання. Проблеми цивільно-правового захисту прав власників у сучасних умовах інтеграційного розвитку України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 85-річчю академіка В. В. Луця (Одеса, 7 грудня 2018 року) / за заг. ред. Є. О. Харитонова. – Одеса : Фенікс, 2018. С. 276-279.</i></p> <p>19. Polivanov V., Dmytriyeva N. Economic situation and genesis of the world electronic business. <i>Актуальні проблеми міжнародних відносин</i>. 2018. № 134. С. 111-129.</p> <p>20. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-644-20.07.2022.pdf</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	<p>Денна форма: 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять.</p> <p>Заочна форма: 16 годин аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 8 годин практичних занять.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>Знати: правову природу правовідносин у сфері електронної торгівлі; правовий статус учасників відносин у сфері електронної торгівлі; особливості укладення та виконання електронних договорів; види підписів у сфері електронної комерції; способи здійснення розрахунків у сфері електронної комерції; правове регулювання окремих видів електронних правочинів, зокрема договору купівлі-продажу, договору перевезення, банківських договорів, зовнішньоекономічних контрактів; захист персональних даних у сфері електронної комерції; відповідальність та вирішення спорів у сфері електронної комерції;</p> <p>Вміти: правову природу правовідносин у сфері електронної торгівлі; правовий статус учасників відносин у сфері електронної торгівлі; особливості</p>

укладення та виконання електронних договорів; види підписів у сфері електронної комерції; способи здійснення розрахунків у сфері електронної комерції; правове регулювання окремих видів електронних правочинів, зокрема договору купівлі-продажу, договору перевезення, банківських договорів, зовнішньоекономічних контрактів; захист персональних даних у сфері електронної комерції; відповідальність та вирішення спорів у сфері електронної комерції;

Вивчення навчальної дисципліни «Цивільно-правове регулювання електронної комерції» спрямовано на розвиток у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Очікувані інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності

Очікувані загальні компетентності:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- 4.Здатність бути критичним і самокритичним.
- 5.Здатність працювати в команді.

Очікувані спеціальні (фахові) компетентності:

- 1.Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
- 2.Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, цивільне і цивільне процесуальне право
- 3.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .
- 4.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- 5.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
- 6.Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

- 1.Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
- 2.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- 3.Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.
- 4.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
- 5.Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- 6.Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

	<p>7. Використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.</p> <p>8. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p> <p>9. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p> <p>10. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>11. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>
Ключові слова	Електронна комерція, правочин, договір, суб'єкти електронної комерції, електронна форма договору, електронний підпис, кваліфікований електронний підпис, удосконалений електронний підпис, факсиміле, одноразовий ідентифікатор, персональні дані, електронні гроші, криптовалюта, електронні розрахунки.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ</p> <p>Розвиток електронної комерції. Етапи еволюції правового регулювання електронної комерції в США і Англії.</p> <p>Правовідносини у сфері електронної комерції в Україні. Поняття електронної комерції (аналіз наукових позицій та законодавчих визначень). Ознаки електронної комерції. Правовідносини, на які не поширюється дія ЗУ «Про електронну комерцію».</p> <p>Джерела правового регулювання у сфері електронної комерції. Міжнародне та регіональне правове регулювання правовідносин у сфері електронної комерції (Комісія ООН із права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), Рада Європи, Міжнародна торгова палата, Європейська економічна комісія ООН та Центр ООН сприяння торгівлі та електронного бізнесу, Директиви і резолюції ЄС). Національне правове регулювання правовідносин у сфері електронної комерції.</p> <p>Основні принципи правового регулювання у сфері електронної комерції. Свобода провадження підприємницької діяльності з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем. Свобода вибору контрагента, електронних засобів, видів та форм діяльності. Свобода конкуренції та забезпечення її сумлінності. Свобода вчинення електронних правочинів. Рівність і охорона прав учасників відносин у сфері електронної комерції. Дотримання вимог законодавства, правил професійної етики, повага до прав, свобод, законних інтересів учасників відносин у сфері електронної комерції. Забезпечення належної якості товарів, робіт та послуг, що реалізуються у сфері електронної комерції. Однаковість юридичної сили електронних правочинів та правочинів, укладених в іншій формі, передбаченій законодавством. Забезпечення доступу до інформації всіх учасників відносин у сфері електронної</p>

комерції. Доступність комерційних електронних повідомлень та можливість обмеження їх надходження. Обмеження прав і свобод учасників відносин у сфері електронної комерції можуть встановлюватися виключно законом.

ТЕМА 2. УЧАСНИКИ ВІДНОСИН У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Загальна характеристика учасників відносин у сфері електронної комерції. Загальні суб'єкти. Спеціальні суб'єкти (оператори, провайдери телекомунікацій; оператори платіжних систем; центри засвідчення електронно-цифрових підписів; реєстратори і адміністратори, що присвоюють мережеві ідентифікатори; хостинг-провайдери).

Правовий статус продавця (виконавця, постачальника) товарів, робіт, послуг в електронній комерції. Права та обов'язки продавця (виконавця, постачальника) товарів, робіт, послуг у сфері електронної комерції

Правовий статус покупця (замовника, споживача) товарів, робіт, послуг в електронній комерції. Права та обов'язки покупця (замовника, споживача) товарів, робіт, послуг у сфері електронної комерції

Правовий статус постачальника послуг проміжного характеру у сфері електронної комерції. Оператори (провайдери) телекомунікацій. Оператори послуг платіжної інфраструктури. Реєстратори (адміністратори), що присвоюють мережеві ідентифікатори. Інші суб'єкти, що забезпечують передачу та зберігання інформації з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем.

ТЕМА 3. ЕЛЕКТРОННІ ПРАВОЧИНИ

Поняття та види електронних правочинів. Правова природа електронної форми договорів. Складення електронного документу. Обмін електронними листами. Сфера укладення договорів в електронній формі.

Порядок укладення електронного договору. Здійснення пропозиції укласти договір в електронній формі (оферта). Прийняття (акцепт) другою стороною договору. Момент укладення договору в електронній формі.

Особливості виконання електронного договору

ТЕМА 4. ПІДПИС У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Поняття і види підписів у сфері електронної комерції. Визначення поняття «електронний підпис». Аналіз правового регулювання здійснення електронних підписів. Види електронних підписів.

Електронний підпис: поняття, види та юридична сила. Поняття електронного підпису. Удосконалений електронний підпис. Кваліфікований електронний підпис.

Електронна печатка: поняття, види, функції.

Електронний підпис одноразовим ідентифікатором.

Інші види підпису у сфері електронної комерції.

ТЕМА 5. РОЗРАХУНКИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Поняття та ознаки електронних грошей. Електронні гроші як об'єкт цивільних прав. Електронні гроші як одиниці вартості. Електронні гроші

	<p>як засіб платежу. Випуск електронних грошей. Емітент електронних грошей. Обіг електронних грошей. Електронний гаманець.</p> <p>Правове регулювання криптовалюти в Україні. Ознаки криптовалюти. Правова природа криптовалюти та її місце в системі об'єктів цивільних прав.</p> <p>ТЕМА 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЕЛЕКТРОННИХ ПРАВОЧИНІВ</p> <p>Договір купівлі-продажу в електронній формі. Особливості укладення та виконання, припинення договору купівлі-продажу в електронній формі.</p> <p>Договір перевезення в електронній формі. Особливості укладення та виконання, припинення договору перевезення в електронній формі.</p> <p>Банківські договори в електронній формі. Особливості укладення та виконання, припинення банківських договорів в електронній формі.</p> <p>Зовнішньоекономічні контракти в електронній формі. Особливості укладення та виконання, припинення зовнішньоекономічних контрактів в електронній формі.</p> <p>ТЕМА 7. ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ</p> <p>Персональні дані у сфері електронної комерції. Поняття бази персональних даних в електронній комерції. Суб'єкти відносин, пов'язаних із персональними даними.</p> <p>Підстави для обробки персональних даних. Загальні та спеціальні вимоги до обробки персональних даних.</p> <p>Права суб'єкта персональних даних. Доступ третіх осіб до персональних даних.</p> <p>Відповідальність за порушення законодавства про захист персональних даних.</p> <p>ТЕМА 8. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ</p> <p>Відповідальність учасників відносин у сфері електронної комерції. Відповідальність сторін електронних правочинів за невиконання своїх зобов'язань. Відповідальність постачальника послуг проміжного характеру в інформаційній сфері.</p> <p>Вирішення спорів між учасниками у сфері електронної комерції. Електронний документ як доказ у суді.</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік вкінці семестру, письмовий/усний
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії держави та права, конституційного та цивільного права, достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел правового регулювання цивільних правовідносин в сфері електронної комерції.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекційні заняття. Практичні заняття у формі дискусій. Тьюторський супровід студентів.
Необхідне обладнання	Під час лекційних занять може використовуватися комп'ютерна техніка та програмне забезпечення.

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> • модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час практичних занять, при написанні модульних робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення та розвиток електронної комерції в Україні та в інших країнах. 2. Правовідносини у сфері електронної комерції в Україні. 3. Основні принципи правового регулювання у сфері електронної комерції. 4. Джерела правового регулювання у сфері електронної комерції. 5. Правовий статус продавця (виконавця, постачальника) товарів, робіт, послуг в електронній комерції. 6. Правовий статус покупця (замовника, споживача) товарів, робіт, послуг в електронній комерції. 7. Правовий статус постачальника послуг проміжного характеру у сфері електронної комерції. 8. Електронний документ та електронний документообіг. 9. Порядок укладення договору в електронній формі. 10. Кваліфікований електронний підпис. 11. Удосконалений електронний підпис. 12. Електронний підпис одноразовим ідентифікатором. 13. Електронна печатка. 14. Порядок накладення електронного підпису. 15. Електронні докази. 16. Правова природа смарт-контракту. 17. Особливості договору купівлі-продажу в електронній формі. 18. Розрахунки у сфері електронної комерції з використанням платіжних інструментів. 19. Розрахунки у сфері електронної комерції шляхом переказу коштів.

	<ul style="list-style-type: none"> 20. Розрахунки у сфері електронної комерції шляхом оплати готівкою. 21. Електронні гроші. 22. Правова природа криптовалюти. 23. Обіг в цивільному обороті України криптовалюти. 24. Поняття персональних даних в електронній комерції. Моделі правового регулювання персональних даних. 25. Обсяг персональних даних в договірних відносинах. 26. Умови використання персональних даних у договірних відносинах. 27. Цивільно-правові наслідки порушення права на захист персональних даних в електронній комерції. 28. Міжнародно-правове регулювання електронної комерції. 29. Правове регулювання електронної комерції в США. 30. Правове регулювання електронної комерції в країнах ЄС.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>